

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Cselszövények.

Budapest, november 19.

—á— A jövő évi költségvetés általános megvitatását a képviselőház öt ülés alatt befejezte. Persze a viták alatt nagyon kevés szó volt e tulajdonképpen való költségvetési dolgokról. Nagy politikai támadás játszódott le álcázás alakban a Wekerle-kormány ellen, csufos felsülésben végződve.

A szabadelvű diadalmas kormányának felsült, s a közönség nagy zöme által cserben hagyott reakciós klerikális ellenségei a németországi közgazdasági reakciótól kölcsönvett jelmez alatt indultak döntő támadásra. A földművelés, a gazdaközönség lelkes védőinek adva ki magukat, a Wekerle-kormányt úgy igyekeztek feltüntetni, mint amely azoknak ellensége, s azokat az ipari s kereskedelmi vállalkozás, szóval a nagy tőke érdekében veszni hagyja. A támadás öt napig tartott s vereséggel végződött. Kitünt hogy a földműves nép állítólagos nagy barátjai klerikális reakciós álarczások, kiknek titkon egészen más ideáik vannak, mint szabad, gazdag nép szabad földön; kitünt, hogy az átmenetileg valóban létező mezőgazdasági bajok ellen épen nincs segítő eszméjük s hogy csak politikai szempontból kaczerkodnak a földművelés embereivel, s kitünt Wekerle nagy beszédéből, hogy ezek a földművelés bajainak szüntetését s új felvirágoztatását csak is a szabadelvű kormánytól várhatják, mely nem hanyagolja ugyan el a kereskedelmi és iparérdekeket, de épen úgy gondoskodik a földművelés érdekéről is, mert mindhárom érdekének harmonikus ápolása is országos nemzeti érdek.

E cselvetés tehát felsüléssel s a kormány győzelmével végződött hamarosan. Jön a részletes tárgyalás; az agrárius mummus fel fog még párszor tünedezni, de kártevés nélkül. Nagyobb mozgalmát a cselvetőknek még csak a belügyi tárca tárgyalásánál várhatjuk.

Sok jeles tagja van e kormányának, de Hieronymi belügyminiszter a legeslegelső sorban áll mind talentumánál, mind hatalmas akarat- s tetterejénél s elért sikereinél fogva. Vezetése alatt az országos adminisztrációban a rövid idő dacára hatalmas a lendülés az apparátus régisége dacára; tudjuk, hogy tavaly mily roppant munkával fojtotta el a kolera országos veszedelmét, látjuk a kolerafészkekkel párhuzamosan mily folytonosan dezinficiálja a korrupció fészkeit is a hatóságokban; az ő fellépte Erdélyben enyhítette az erdélyi román izgatást s az ő nagyszabású intézkedései kezdik ellensúlyozni Európaszerte a román liga magyarelles működését, s tudjuk azt is, hogy mily része volt a nemzeti érdekű modern egyházpolitika megteremtésében,

ugy, hogy a radikális tulzások mellőztesenek. Mindenki érzi, hogy az e működése a jelen kormány egyik legerősebb oszlopa s hogy ez oszlop fenmaradása bármely politikai hullámváltozás esetén országos nemzeti szükségét képez.

S mégis nagy a valószínűség, hogy tárczája tárgyalásakor ellene fog feltámadni legvehemensebben a cselszövény se-rege. Persze a támadás titkos rugóját megint csak egy régi francia mondás fejezi ki, melynek leghűbb magyar fordítása ez: pusztulj helyedről, hogy én ülhessek oda!

A kormánypárt egyik főerőssége Hieronymi s az ő tárczájára leginkább éhes a hataloméhező nemzeti párt. Ennek ellenségeskedését nagyban istápolja a szélsőbal, mely Hieronymiban látja a Kossuth-téle új közjogi izgatás legerősebb akadályát.

A cselszövény had tehát valószínű, hogy koncentrált támadást fog itézni Hieronymi ellen. De e támadás csak akkor válhatnék fenyegetővé, ha a szabadelvűek táborában is megnyilatkoznának hasonló mozgalmak valami sürgősen kielégített törekvő ambíció részéről, amint az ellenzék részéről reménykednek is. E reménykedés azonban szintén csütörtököt fog mondani, mert vannak ugyan nagy reményű s s érvényesülést méltán kívánó tehetségek a kormánypárton, de döreség várni éppen ezek részéről oly támadást vagy oly cselszövény támogatását, mely éppen a maguk pártját gyöngítene s éppen most, mikor annak a folytonos harcban minden erejére szüksége van, hát mégazon erőre, mely főtámasza ama pártnak, melynek segélyével s keretében remélhetik csak egykor jogosult ambícióik kielégítését.

A cselszövény játéka tehát sikertelennek lesznek, de épületes látványokkal be fogják bizonyítani a nagy közönség előtt, hogy vannak pártjainkon oly politikusok, akik ambíciójuk s hatalmi vágyakozásaik kielégítésére az országos érdekek kockáztatásától sem riadnak vissza még a mostani európai válságok s ránk nézve ellenséges áramlatok kritikus idejében is.

BELFÖLD.

A budget megszavazása. A költségvetés megszavazása alkalmával a kormánypárttal szavaztak Károlyi István gróf, Horváth Gyula, Horváth Lajos, Veszter Imre, kiket pedig eddig az ellenzék szeretett magáénak tartani. Mint utólag értesülünk, (ezt a lapok nem tudták) Kubinyi Árpád a szabadelvű pártból kilépett pártönkivüli képviselő is a szabadelvű párttal szavazott, mely tény annyival inkább nagy jelentőségű, mert a pártönkivüliek elhatározták, hogy a budgetet még általánosságban sem szavazzák meg, mint ezt nekünk Battyány Tivadar gróf a Házban ki is jelentette. Kubinyi Árpád tehát ezen szavazásával — igen helyesen — nyíltan szakított a pártönkivüliekkel és régi pártjával, a kormánypárttal szavazott.

Parecz István. †

(1846—1894.)

*Eltének derekán, s oly hosszú kórnak utána
Sujtottál le red, durva kaszás te: halál.
Gyászol Arad, legmunkásabb fia oly kora — vesztén,
Érte, ki oly hévvel buzga nagy érdekiért.
Ég veled hű polgár, sziveinkbe megörzük a sírig
Példás emléked: dicsteli jellemedet!
Nőd és gyermekeid megvédi, megáldja az Isten,
Gyászukat osztja velök: közbecsülés s szeretet.
Ég veled és vegyed ott ama földöntúli hazában
Im koszorúinkat, a mit könybefürösztve köténk!*
Mérő Károly.

Gyásza van Aradváros tisztviselői karának: Parecz István gazdasági tanácsos, városunk egyik legszorgalmasabb, legnépszerűbb hivatalnok, a kit mindenki egyaránt becsült, tisztelt és szeretett, hosszú és kínos szenvedés után vasárnap délben örökre lehunyta szemeit.

Egy ambícióval telt, munkás élet dől ki vele a küzdők sorából. Egy olyan élet, mely kizárólag a közügynek volt szentelve, a mely csak a város javát, előhaladását, fellendülését tartotta szeméi előtt. Egy olyan élet, a melynek Aradváros közönsége minden irányban igen-igen sokat köszön s a melyet joggal sirat és könyez ma meg a gyászos ravatalnál.

Mint ember, mint tisztviselő egyaránt kifogástalan, jellemes és becsületes volt. Tudjuk ezt jól mindannyian, kik ismerték rendkívüli szellemét, nemes gondolkodását, szive jóságát s azt az energikus tetterőt, mely egész valóját betöltötte.

Arad nemtője méltán hajlíthatja lefelé fáklyáját egyik leghivebb, legderekbabb fiának halála felett, mert Parecz István igazi hű fia volt a városnak, a kiben az aradi polgárságot annyira jellemző, kiváló erények mintegy tökéletesbülve összpontosultak: hazaszeretet, vállalkozási szellem, magas intelligencia, előítélet nélküli felvilágosodottság, a meggyőződés szilárdsága és megtámadhatlansága mások véleményének tiszteletbentartása mellett.

A megboldogult mint aljegyző lépett a város szolgálatába, de csakhamar felismerték benne a nem mindennapi tehetséget, sokoldalúságot, munkaerőt s így lett gazdasági tanácsnok, a mely tisztet nála különben nem tudott és aligha fog tudni utána más betölteni. Több művelt nyelvet praecize beszélt s kiváló szellemmel rendelkezett. Ugy a városi köztörvényhatóság közgyűlésén, mint nem egyszer a felolvasó asztalnál sikerült szónoklatokat tartott, a melyek meglepőek voltak nem csak terjedelmöknél, de a szellem és tanulmány mélysége, tartalmassága, meggyőző ereje és retorikai szépsége, kerekdedségénél fogva is. Ha valamit szépen, ügyesen kellett előadni, azt mindig reá bízták s a siker soha nem maradt el.

A páratlan ügyszereteten és becsületességen kívül kiválóan jellemezte őt az a rend-

kivüli könnyűség, a melylyel minden tárgy ismeretében, a legkomplicáltabb ügyek lebonyolításába is beleélté magát, járt legyen az bármely más szakismeretekkel együtt. Mint előadó, meggyőző világosság, tárgyának teljes ismerete és sima, soha nem heveskedő modor karakterizálta. Páratlanul sokat tett Arad anyagi felvirágoztatása, szépítése és szabályozása körül, úgy, hogy ezen irányban a jelenlegi polgármesteren kívül egészen az ő nevéhez fog városunknak az utóbbi két évtized alatti története fűződni.

Szemeink előtt folyt le munkássága s így nem is kell külön-külön felsorolni azt a sok közérdekű alkotást, mely az ő zsenialitásának, buzgóágának s Arad iránti szeretetének legmeggyőzőbb eredménye. Neki köszönhetjük az utcák szépítését, rendezését, az utak jó karba helyezését, elismert szaktekintély volt az építkezési ügyek vezetésében s neki köszönhető, hogy állattenyésztésünk mai színvonalára emelkedett. Ő volt annak a bizottságnak élén, a mely a vízvezeték és csatornázás létesítése érdekében bejárta Német-Francoziaország, Hollandia és Anglia minden nagyobb városát, a mely utjáról tanulmányt írt s szakszertű felolvasást is tartott az ideai közegészségügyi és demográfiai kongresszuson. A fogyasztási adók megváltása ügyében rendkívül sokat tett. Egyáltalán vége-hossza sem lenne az általa foganatosított üdvös reformok és különféle alkotások felsorolásának, ha mindazokat csak vázolni is akarnánk.

Erdemeinél fogva rendkívül népszerű és közkedveltségű volt, ámbár ezt soha sem kereste. Finom, udvarias, nyájas modora, szerénysége és imponáló szellemi fölénye mellett még az is hozzájárult az aradi polgárság előtti közkedveltségéhez, hogy születésétől fogva — a felsőbb iskolai kurzusok leszámításával — egész életét városunk falai közt töltötte. Arad előkelőbb irányadó köreiből pedig részint rokonság, részint gyermekkorától datálódó szoros baráti kötelék kapcsolta a megboldogultat.

Mint publicista és író is jó hangzásu nevet vívott ki. Az „Alföld“-et több éven keresztül, mint segédszerkesztő egyedül vezette és állította össze. Politikai cikkeken kívül igen ügyes és szellemes aesthetikai dolgokat, tárczákat, ismertetéseket írt.

Családja szerette, bálványozta a nemes-szívű férjét és családapát, kinek hült tetemeit most megtörtönten, vigasztalhatatlanul állják körül. Oh, mert olyan nehéz elviselni ezt a nagy csapást s gyógyírt, balzsamot keresni a mérhetetlen veszteség után.

Betegsége régebb keletű. Londoni útja alkalmával meghűt s a viruló egészségnek örvendő, erős testalkatu, legszebb férfikorában élő ember azóta állandóan betegeskedett. Hónapok óta ágyban fektett. Orvosai: **Parecz Gyula dr.**, **Schusztér Henrik dr.**, **Kabó János dr.** a legnagyobb gondnal, szeretettel ápolták. Az utóbbi hetekben már eledeit sem tudott magához venni meggyöngült belső konstrukciója miatt. Vasárnap délben aztán nehéz, hosszú kínok után kiszenvedett.

Halálhíre villámgyorsan terjedt szét a városban s mindenütt a legőszintébb részvétellel beszélnek róla. **Sala Gyula** polgármester és tisztársai megkönyezték, mikor a szomorú valót hírdül adták, mikor megtudták, hogy az a nemes, becsületes szív nem dobog többé s hogy más hazába szállt az a tetterős, annyi szépet és jót tenni tudó lélek.

Könyezve álljuk körül mi is a sokat szenvedett, derék ember ravatalát. Pihenjen békén s mélyen sujtott, őt oly forrón szerető családjának adjon enyhülést a Gondviselés abban az óriási részvétben, melyet Arad város

egész közönsége, annak minden rétege a gyászeset alkalmából kifejezésre juttat!

Parecz István 1845. évi augusztus hó 12-én született az aradmegyei Kurtics községben. Elemi és középiskoláit Aradon végezte. Iskolatársai voltak közéletünk ma is szereplő tagjai közül **Sarlot Domonkos** főkapitány, **Boros Vida** főreáliskolai igazgató, **Heeger Ernő dr.**, **Péterffy Antal** ügyvédek stb. Rendkívül szorgalmas jó tanuló volt végezetig, úgy, hogy példa gyanánt állították tanuló társai elé.

Középiskolai tanulmányait befejezván, Egerbe ment theológiát hallgatni, majd a bécsi Pázmáneumba. Pap azonban nem lett belőle. Rövid idő alatt ott hagyta ezt a pályát s irodalommal kezdett foglalkozni. Majd jogot hallgatott s azt teljesen el is végezte, 1875-ben pedig, **Vöröspál** polgármester halála után a nagy restauráció alkalmával gazdasági tanácsosnak választott meg, mely állásra 1878-ban újból, még pedig egyhangulag választották.

Írt a helyi lapokba, ugyszintén — rendszerint álnév alatt — több budapesti újságba is társadalmi, művelődéstörténeti és politikai cikkeket. A természettudósok aradi nagygyűlése alkalmával megírta Aradmegye történetét 1871-ben. Részt vett ez évben a nemzetközi geográfiai kongresszuson mint előadó.

Aradvárosi tisztikara a következő gyászjelentést bocsátotta ki **Parecz István** elhunytáról:

Arad sz. kir. város törvényhatóságának tisztikara mély fájdalommal tudatja, hogy szeretett kartársuk **Parecz István** tanácsnok folyó évi november hó 18-ik napján munkás és városunk közügyeinek szentelt élete 49-ik évében elhunyt. Áldás lengjen a nemes szívű ember, a hivatását buzgalommal betöltő tisztviselő s felejtethetetlen barát hamvai felett!

A család gyászjelentése így hangzik: **Özv. Parecz Istvánné szül. Badoeczy Sarolta** a saját, egy gyermekei **Béla, István, Jenő** és **László**, továbbá sógorai, **özv. Szabados Istvánné**, született **Parecz Emília** és **Parecz Fáni**, sógorai **Parecz György** és **Parecz Gyula dr.**, valamint többi rokonai nevében is fájdalomtól megtörve tudatja forrón szeretett jó férjének, illetve apa, testvér és rokonnak **Parecz István**, Arad szab. kir. város gazdasági tanácsosának, f. évi november hó 18-án déli háromnegyed 12 órakor, életének 49-ik s boldog házasságuk 23-ik évében, hosszas szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott hült tetemei november hó 20-án d. u. 8 órakor fognak Révay-utca 1-ső számú házból, a helybeli köztemetőben levő családi sírkertbe örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig f. hó 21-én d. a. 10 órakor fog a helybeli t. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni. Arad, 1894. évi november 18. Áldás emlékére!

A városi tisztikar remek koszorut rendelt meg a koporsóra a következő felirattal: „Arad szab. kir. város tisztikara — szeretett kartársuknak.“

Aradvárosi gazdasági szék, melynek a megboldogult elnöke volt, tegnap délelőtt ülést tartott és jegyzőkönyvileg fejezte ki részvétét. Elhatározta továbbá, hogy a ravatalra koszorút küld s a temetésen testületileg jelennek meg.

A temetés alkalmával a halottat **Institoris Kálmán** városi főjegyző fogja tisztársai nevében elbucsztatni a gyászoló háznál.

A ravatalt **Csntak Károly** temetésrendező intézete állította fel.

Egy kis -- krach

(Folytatás következik.)

Budapest, november 19.

Az „Aradi Közlöny“ vasárnapi cikkének szomorú igazolásul szolgál a hirtelen megrökönyödés, amely szombat óta a pénzpiacot uralja. A lelkiismeretlenül fölcsigázott börzei áremelkedésnek a szombati tőzsdén jelentkezett az első és előre látható következménye: a részvények hanyatlomlokesteke alá, olyik csak négy forinttal, olyik meg épenséggel 7 frrtal. A többi hanyatlása e két szám között variál.

Nem vindikálunk magunknak semmi dicőséget, amiért ezt az baisse-t vasárnapi cikkünkben előre megjósoltuk. — Lehetetlen volt, hogy másképp történjék. Az az egészségtelen állapot, amit pénzintézeteink brutális spekulációja a tőkefelemelésekkel mivel, egyebet nem hozhatott, mint a mit hozott. — Csak aztán ne hozzon a mi gazdasági életünkre még ennél is nagyobb bajt!

Mert nem lehetetlen, hogy a szombati baisse csak kezdet és a nyomában két intenzívebb válság is. A 73-iki válságnak is szakasztott ilyen volt az első és egyik szimptomája. Es az első szimptomára jött aztán a többi és jött végül az a hatalmas rázkódtatás, amely megviselte az egész gazdasági életet, de legkivált a pénzpiacot, elannyira, hogy aztán nagy idő mult és még több erőfeszítésbe került, amíg ezt a rázkódtatást kipihenték és helyre ütöttük.

Lehet azonban az is, hogy ez a tegnapi pánik nem egyéb, mint egy kis figyelmeztetés, hogy jó lesz a lelkiismeretlenül üzött börzejátékot lehetőleg mérsékelni, a részvények árfolyamát pedig visszaterelni abba a mederbe, a hol a részvények valódi belső értéküknek felelnek meg. Es ha ez a kis szél nem akar egyébb lenni, mint figyelmeztetés, akkor jó lesz azt megszívlelni, jó lesz megszívlelni különösen a pesti első hazai takarékpénztárnak és a vele egy hurot pendülő komoly pénzintézeteknek, amelyeknek két év óta tartá, de különösen az utóbbi időben egész dühvel kitört áremelkedés-spekulációja azt a mai baisse-t nagyrészt előidézte.

A szombati tetemes — és adja az ég, hogy legyen csak ideiglenes — árhanyatlásban a figyelmeztetés mellett még egyetlen vigasztaló jelenség van és ez az, hogy az árhanyatlásra, az impulsus — Bécsből jött. A bécsi bankárok megsokalták a budapesti börzianerek zsíros falait és szombaton fölmondták a depot-e egy részét.

Szó ami szó, de Bécsből külön eljárás várhattunk volna. Várhattuk volna egyszer már azt, hogy ne mindig csak a külföldi nagyobb piacokkal ellenünk, egy valahára egyszer már velünk is szövetkezzék amazok ellen. Fájdalom azonban Bécsben még mindig nagyobb az irigység és legkivált a féltékenység Budapest irányában, semhogy a szövetséges állapot becsületes következményeit magáévá tudná tenni. Azért hát csak intrigál ellenünk tovább.

De Bécsnek ez a rossz indulata is csak azon lehet impulsus, hogy függetleníjük magukat ebben a tekintetben Bécsről. Az első mód erre, amit az adott viszonyok között megtehetünk, de amely valamennyi lépés között a leghatásosabb, az, hogy fejlesszük pénzügyi piacunkat szolidan, egészséges alapon. Ha ma kevesebb spekuláció és több realitás képezi alapját a piaci viszonyoknak, úgy Bécs minden erőfeszítése sem lehetett volna képes arra, hogy a szombati árhanyatlást egyetlen tényével, azzal, hogy a depotkat fölmondja, előidézzé.

Hogy előidézhette Bécs rossz akaratán kívül, ebben legnagyobb része a pesti első hazai takarékpénztár és többi társának lelkiismeretlen spekulációja az áremelkedésre és a pénzpiac indokolatlan és tulságos igénybevétele.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. —

Budapest, november 19.

Kezdeté délelőtt 11 órakor.

Elnök: Perczel Dezső.

Jegyzők: Perczel, Josipovich Géza, Bartók Lajos.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Hieronymi Károly, Festetics Andor és Josipovich.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Latkóczy Imre előadó beterjeszti a közigazgatási bizottságról szóló jelentését.

Neményi Ambrus előadó beterjeszti a magyar folyam és tenger hajózási javaslatról szóló jelentést.

Annak idején napirendre tűzik.

A belügyi költségvetés.

Berzeviczy Albert előadó indokolja a költségvetést a mely e társaság mutatózik. Szükségessé teszi ezt első sorban az állami anyakönyvvezetés, a melyre a fölvetett költség elég lesz, a legrosszabb esetben pedig nem lesz az előirányzatnál sokkal nagyobb. A közigazgatás javítására szánt összegek szintén jelentősen kevesebbek, ami csak javára fog válni a közigazgatásnak, amely az államotást így jelentősen meg fogja könnyíteni. A közbiztonsági intézmények költsége is nagyobb, mint tavaly, de ezt szükségessé tették a fejlődő viszonyok s a biztonsági állapotok szilárdítása. (Helyeslés.) Elismeréssel halotta a bizottság, hogy a belügyminiszter a gyógyszerárak engedélyezésének eddigi módját reformálni szándékozik, ugyancsak azt is, hogy a gyermekhalandóság mérséklésére a gyógyszerumot kellő mértékben fogja alkalmaztatni. (Élénk helyeslés.) Kéri a költségvetés megszavazását. (Élénk, hosszas helyeslés jobbfelől.)

Eszterházy Mihály gróf azt panaszolja fel, hogy a belügyminiszter a szemczpei szolgabírságot mindenképp Bazinba akarta áthelyezni. Leiratot intézett tehát ez ügyben Pozsonymegye lakosságához és megismételte a leiratot, miután első ízben Pozsonymegye a jelenlegi állapot fenntartása mellett határozott. Így határozott azonban a megye másodízben is. A miniszter azonban megmáskította a határozatot és ezt azzal indokolta, hogy a közönség érdeke kívánja ezt így, mert ajánlatos, hogy járásbírság és szolgabírság egy helyt legyen. Szó szerint ez az eljárás igaztalan; nemzetiségi szempont és közigazgatási érdekek gyanánt azt parancsolják, hogy maradjon meg a szolgabírság ott, a hol idáig volt, Szemczpen. A költségvetést egyébként nem fogadja el. (Helyeslés balfelől.)

Hieronymi Károly belügyminiszter szerint az a kérdés nem tartozik a költségvetésre, mert vagy Szemczpen van, vagy nincs ott a szolgabírság, azért a tárcza költségvetése sem kevesebb, sem több nem lesz. (Helyeslés.) Szemczpezen különben nem járt el kivételesen, mert az egész országban ugy intézkedett, hogy a járásbírság és szolgabírság lehetőleg egy helyt legyen, még pedig a közönség érdekében. (Zajos helyeslés jobbfelől.) Egyébként pedig Bazint geográfiai fekvése is a szolgabírói székhelyre praedestinálja. Szólót politikai animozitás nem vezette, hisz különben nem tárgyalt volna Eszterházyval ez ügyben hosszú időn át s csak miután nem sikerült megállapodniok, csak azután határozott. Egyébként s a törvény alapján áll. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Holló Lajos először is megjegyzi, hogy ezek a kérdések nagyon is ide tartoznak, tehát nem volt helyén a miniszterállítást, hogy ez nem tartozik ide. (Felkiáltások jobbfelől: Nem mondta! Derülttsé! Tudni szeretné, hogy mi igaz az új választásról szállingózó hírekről. S ezt veszedelmesnek tartaná abban az izgatott hangulatban, amely most országszerte uralkodik. Továbbá szeretné, ha a közigazgatás reformjára vonatkozó javaslatait a miniszter közzé tenné, mert elvégre jó volna, ha a közvélemény azzal tisztába jönne, és arra nézve megállapíthatná véleményét. All ez a kívánság különösen a községek reformjára. — Altalában szól ezután magáról a közigazgatásról. A bajokon segíteni kell, de nem a központi hatalom öregítése által, hanem akként, hogy a párt kormányzástól, a párhatalomtól azt teljesen elválasszák. Segíteni kell és lehet, a diskrecionális jog korlátozásával és az eljárások szabályozásával, ami véget fog vetni az önkényes eljárásnak. Panaszolják a tisztviselői kar képzettségének és arra valósságának hiányosságát. Ezen a bajon lehet segíteni, de nem kinevezés által, hanem a közigazgatási tisztviselők helyzetének javításával.

Az államosítás egyik argumentuma a nem-

zetiségi kérdés. Hát igaz, a jó adminisztráció a nemzetiségi kérdés megoldásának egyik feltétele. De a jó adminisztrációnak vajjon tényezője az, hogy a tisztviselőket a miniszter nevezze ki és ne az a megye válassza? Ezt a kérdést így előtérbe állítani igaztalan. (Helyeslés balfelől.) Ezeknél az okoknál fogva el lehet rá készülni a kormány, hogy a kinevezés ellen ugyanazt az akociót fogja tapasztalni a kormány, mint tapasztalta idáig. (Ugy van a széleobalon.) Másodszorban szól a parlament reformjáról. Hiányként konstatálja, hogy a mai parlament nem kifejezője a nemzetnek. A képviselőházat illetőleg helytelen a választási jogosultság, amely elavult és nem felel meg az egyenlőség elvének. Ha a teherviselés egyenlő, legyen egyenlő a jogok gyakorlása is. Reformálni kell továbbá a főrendiházat is, mert az is kikopott már a viszonyokból. Erre nézve határozati javaslatot is terjeszt be pártja megbízásából. (Helyeslés balfelől.)

Saághy Gyula hosszasán, fáradhatatlanul beszélt mindenről. A hirlapírói karzat — Saághy beszéde elől testületileg kivonult a karzatról és csak egy journalisztát hagyott a karzaton, aki — éjjeli inspekeziót tartott.

Saághy után még Ivánka és Sima deklamáltak.

A budget ellen a vitát holnap folytatják.

Az egyházpolitikai javaslatok.

— A főrendiház bizottságából. —

A főrendiház hármas bizottságának jelentései a vallás szabad gyakorlásáról s az izraelita vallásról szóló törvényjavaslatok tárgyában a jövő hét végén kerülnek a Ház plénumában tárgyalás alá. A bizottságnak egyik jelentése általánosságban ezuttal is elfogadásra ajánlja a vallás szabad gyakorlásáról szóló törvényjavaslatot. A jelentésnek legfontosabb része eként hangzik:

„A III. fejezetben, miután a gyermekek vallásáról szóló törvényjavaslatból a törvényesen bevett vagy elismert vallásfelekezetekhez nem tartozó szülők gyermekeinek vallásos nevelésére vonatkozó összes rendelkezések kihagyattak, immár nem elég csupán a bevett és törvényesen elismert vallásfelekezeteken kívül állók iránt intézkedni. Fontos állami és társadalmi érdekek követelik, hogy azok gyermekeinek vallásérkölsi neveléséről is gondoskodják a törvényhozás és pedig már ez alkalommal, mert tényleg van már most is hazánkban számos állampolgár és külföldi, kik a bevett vagy elismert felekezeteken kívül állanak s ezek gyermekeinek vallásos nevelését törvényes szabályok nem biztosítják. E szabályok okszerűen csak a III. fejezetben foglalhatnak helyet. De mivel ezáltal a fejezet több új, a képviselőház szövegében nem foglalt tárgyat ölelne fel, a III. fejezet czime szükségképpen módosítandó volna és pedig a bizottság véleménye szerint eképpen: Vegyes és záróhatározatok. Ebből folyólag záróhatározatok czimén önálló negyedik fejezetre nem is volna szükség, hanem az a harmadik fejezetbe osztatnék be.“

Az izraelita vallásról szóló törvényjavaslatról rövidben végez a bizottság. „Hivatkozva — ugymond — az e tárgyban szeptember 28-án kelt jelentésben kiemelt indokokra, úgy általánosságban, mint részleteiben ezuttal is elfogadásra ajánlja a bizottság a törvényjavaslatot. Főntartja azonban most is azt a korábbi jelentésében előterjesztett indítványát, hogy a javaslatba új §. vétessék föl a következő szövegezzel: „Lelkes (rabbi) s egyházi előljáró az izraelita felekezetnek csak oly tagja lehet, a ki magyar állampolgár és a ki kiképesítését Magyarországban nyerte.“

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetek Aradra küldött táviraai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 20. —

Száraz. — Hőmérséklet. — Ködös. — Hosszabb ideig állandó.

IDŐJÁRÁS.

Légnymás: reggel 7 órakor 774.0 milliméter, délután 2 órakor 773.7 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 óra-

kor 6° + 5.0, délután 2 órakor 6° + 6.8. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 1, délután 2 órakor N. 2. Felhőzet: reggel borult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

A makói főgymnasium.

— Saját külön tudósítónk expressalevele. —

Makó, november 19.

Nagy nap virradt tegnap Makóra és Csánádmegyére: a főgymnasium alapkövét fényes ünnepélyesség között le-tették.

Nem szükséges azt konstatálnunk, hogy a makói főgymnasium milyen misszió teljesítésére van hivatva. Csánádmegyének, a melynek lakossága 4 nyelvtörzshöz, nemzetiséghez tartozik, égető szüksége volt egy olyan intézményre, illetve intézetre, a melyben az a négy nemzetiség egy magasabb elvet tanul és sajátít el, a magyar haza és állam iránti szeretetet. Régi óhaja volt ez nem csak Makó városának, hanem az egész Csánádmegyének is. A makói főgymnasium felépítése ma már nem csak elhatározva, hanem tényleg, megkezdve is van.

A főgymnasium alapkövét Dessewffy Sándor, püspök tette le, kit megjelenésekor az óriási közönség percekig tartó éljenzéssel fogadott.

A felállított sátor előtt először ünnepélyes mise volt, azután pedig a püspök történelmi beszédet tartott a nagyszámu hallgatóságához, a melynek minden egyes szava a magyar állam és magyar faj mély szeretetére s a törvények tisztelésére tanított.

A zajos éljenzések után Bakos Ferencz városi főjegyző olvasta fel azt az okmányt, a mely az alapítókról emlékezik meg, mely szerint a főgymnasium felépítéséhez Dessewffy Sándor püspök 80,000, Csánádmegye közönsége 80,000 és Makó város közönsége 20,000 koronával járult.

Ezután tette le az alapkövet Dessewffy Sándor püspök, ráítve az ezüst kalapáccsal és bevakolva az ezüst simitóval.

Végül Major Miklós, Makó város polgármestere mondott köszönetet a püspöknek azért a nagylelkű adományért, a melylyel a főgymnasium alapját megvetette.

A szép ünnepély a közönség zajos éljenzése között déli 12 óra után ért véget.

HIREK.

November 20. Kedd. Róm. kath. naptár: Bódog. — Protestáns naptár: Bódog. — Görög-keleti naptár (november 8.): Mihály ünnepe. — A nap két óra 56 percek, nyugszik 4 óra 4 percek.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Költő-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iakola, földszint.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1894. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
<i>Budapest felé indúl:</i>	<i>Budapest felé érkezik:</i>
Nagyvárad reggel 5.18	V. Csabáról reggel 9.10
Szolnokig d. u. 3.56	Nagyvárad este 8.42
Gyorsvonat reggel 8.20	Személyvonat reggel 6.10
Személyvonat d. e. 11.30	Személyvonat d. u. 3.55
Személyvonat este 9.45	Gyorsvonat este 6.55
<i>Erdély felé:</i>	<i>Erdély felé:</i>
Személyvonat reggel 6.35	Soborainról reggel 7.—
Soborainig d. u. 2.30	Gyorsvonat d. e. 8.10
Személyvonat d. u. 4.30	Személyvonat d. e. 11.—
Gyorsvonat este 7.05	Személyvonat este 8.55
<i>Temesvár felé:</i>	<i>Temesvár felé:</i>
Vegyesvonat reggel 6.20	Személyvonat d. e. 10.43
Vegyesvonat d. e. 11.35	Vegyesvonat d. u. 3.44
Személyvonat d. u. 5.—	Vegyesvonat este 10.55
<i>Szeged felé:</i>	<i>Szeged felé:</i>
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.50
Személyvonat d. e. 9.—	Személyvonat este 6.45
Vegyesvonat d. u. 4.20	Személyvonat este 10.—
<i>Gurahoncs felé:</i>	<i>Gurahoncs felé:</i>
Személyvonat reggel 6.40	Személyvonat reggel 8.—
Személyvonat d. u. 5.23	Személyvonat este 6.50
Vegyesvonat d. u. 12.30	Vegyesvonat d. e. 11.43

— **A hivatalos lapból.** A király a földművelésügyi m. kir. miniszter előterjesztésére megengedte, hogy **Luczenbacher Miklós** osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri titkári címmel és jelleggel felruházott miniszteri segédtitkárt, valóságos miniszteri titkárrá nevezte ki a király, **Lónyosy Ferenc** miniszteri segédtitkárnak a miniszteri titkári címet, végül **Zsedényi Béla** és **Kakucsy György dr.** miniszteri fogalmazóknak a miniszteri segédtitkári címet és jelleg adományozta.

— **A királyné névnapja.** A legelső magyar asszony, **Erszébét királynő** tegnap ünnepelte névnapját. Széles Magyarországon szeretettel várják e napot, hogy az egyesített imák ég felé szállva boldogságot kérjenek az ég urától felkent fejére. Arad város lelkes közönsége is a szokott tisztelettel és szeretettel sietett valláskülömbőség nélkül a templomokba, hogy isten színe előtt ünnepeljék e napot. Az egyes hitfelekezetek templomaiban fényes istentisztelet volt. A minoriták templomában zenés misét tartottak, melyen **Jánosy Demjén dr.** tartományi rendfőnök ocelebrált nagy segédlettel. A tíz órakor tartott misét a hatóságok testületileg vettek részt.

— **A vértanuszobor rácszatának tervel.** **Salacz Gyula** kir. tanácsos polgármester értesít bennünket, hogy az aradi tizenhárom vértanu emlék szobra vasrács kerítésének beérkezett 17. pályázó tervezetét három napon át kiállítja. A vasrács-tervezetek folyó hó 21-től 23-ig lesznek közszemlére kitéve a város háza emeleti kis termében, melyre felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

— **A polgári házasság perrendtartása.** A „Politikai Hetiszemle“, **Székelly Sámuel** kitűnően szerkesztett lapja, legutóbbi számában a polgári házasság jogi perrendtartás alapelveiről közöl figyelemreméltó értesítést. E szerint a terjedelmes törvényjavaslat, mely most készül az igazságügyminisztériumban, a házasságjogi eljárás alapjául a vizsgálati rendszert fogadta el olyan formában, mint az nálunk jelenleg a büntügyi eljárásban gyakorlatban van. A házassági válóperekben a vizsgálóbíró megidézi, kihallgatja a feleket és vallomásaikat jegyzőkönyvbe foglalja és mindazokat az előnyomozási cselekedeteket végzi, amelyek a per alatt levő házassági kötelék minél tisztább megvilágítására alkalmasak. A válóperekben a törvényszék lesz első folyamodási bíróság, de az elővizsgálatot esetleg a járásbíró is végezheti, ha ezzel külön megbízzák, mert különben az illető polgári törvényszéknek arra a házassági ügyre állandóan kirendelt vizsgálóbírája teljesíti az elővizsgálatot. Ennek befejezése után a törvényszék nyilvános, szóbeli végtagyalást rendel el, melyre a perben álló feleket személyesen megidézi és ezek a felek személyesen egyedül, vagy ügyvédi megbízottaikkal együtt vehetnek részt a végtárgyaláson, melynek menete tehát hasonló a mai büntügyi végtárgyalásokhoz. A bizonyítási eljárás befejezése után a törvényszék ítélettel fejezi be az ügyet. A bizonyítási eljárásra nézve a most életbe léptetett új sommás eljárás bizonyítási elvei lesznek irányadók, úgy a bizonyítás módja, mint a bizonyítékok mérlegelésére nézve.

— **Mangra Vazul visszahelyezése.** Olvasóink előtt mindenestre ismeretes dolog az, miszerint **Mangra Vazul**, a nagy dákó-román pap-azféréski szentszék aradi volt teológiai igazgatói állásától felfüggesztette. Most az hírlik, hogy a nagyszombati gör. keleti érseki szentszék megmásította volna egykor kimondott határozatát és **Mangra**

Vazul visszahelyezte régi állásába. Nem tudjuk, hogy **Mangra Vazul** felfüggesztésének idejétől milyen érdemeket szerzett, melyvel megtudta nyerni a szentszék jóindulatát és épen azért nem is akarjuk ezt a szállongó hírt elhinni, melyet fentartással közlünk.

— **Az aradi milleniumi bizottság felhívása** folytán **Csanádmegye** közigazgatási bizottsága a napokban tartott novemberhavi rendes ülésén 200 frt hozzájárulást szavazott meg.

— **Vége a verőfényes napoknak.** Ki tudja, hány évvel kellene es idők folyásában vissza menni, hogy olyan szép őszt találjunk, mint volt az ideit. Tiszta levegőjű, szinte tavassias, verőfényes napok virradtak eddig reánk, de két nap óta oda mindennek. A levegő megnedvesedett, ködös lett. Az ég álmos felhőkkel borult el és hóval fenyeget. Pedig olyan nehéz válni azoktól a szép őszi napoktól, melyeknek kisé mégis meghűsült levegőjében ott uszkalnak a fényes, csillogó erdőstűs pókháló-szálak. Úgy látszik, ezután már hideg, kemény hidegre számíthatunk.

— **A Kőlcsey dalkör hangversenye,** melyet jövő szombaton fognak megtartani **Csabán**, a legszebb reménnyel biztat. Az aradi rendezőséget most foglalja el a vendégek összeírása. Eddig bizonyos, hogy a szintársulat két előkelő tagja **Angyal Ilka** drámai színésznő és **Fóris Pista**, az ismert és komikus szintén átrándul a szemszédbe, hogy gazdagítsák a műsort.

— **Simay Ede özvegye.** A múlt hónapban nagy feltűnést keltett az egész országban a szomszéd **Csanád** egyik előkelő földbirtokosának, **Simay Edének** öngyilkossága. Levelünk értesítése szerint özvegyét, szül. báró **Wassmer Ilona** urnót **Lukács Béla** közl. miniszter a mezőkövácsházi posta vezetésével bizta meg.

— **Ünnepély a Liceumban.** Az aradi kir. főgymnásium ifjuságának „Petőfi önképzőkör“ e november hó 25-én, vasárnap ünnepélyt rendez a Liceum dísztermében **Vörösmarty Mihály** emlékére. Az ünnepélyre már szét is küldték a meghívókat. Az ünnepély műsora a következő: 1. Elnöki megnyitó és ünnepi beszéd; írta és felolvassa: **Leányei István**, gymn. VIII. o. növ. 2. „Deák induló“ Ez alkalomra szerezte **Kertay Ede** tanár; előadja az ifjusági zenekar. 3. „Vörösmarty Mihályhoz“ óda; írt **Wechsler Imre** gymn. VIII. o. n., felolvassa **Leányei István** gymn. VIII. o. növ. 4. Magyar népdalok I. Előadja az ifj. énekkar. 5. „A holló“ **Poe Edgártól**; szavalja **Telescu György** gymn. VIII. o. növ. b. **Telescu György**. Quartett; előadják: **Krausz Vilmos**, **Schatelesz Miksa**, **Wintner Frigyes** gymn. VII. o. és **Polgár Jenő**, gymn. VI. o. növ. 7. „A vén cigány“; allegoria; írta és felolvassa **Farkas Béla**, gymn. VII. o. növ. 8. Magyar népdalok II. Előadja az ifj. énekkar. 9. „Vörösmarty hatyudala“ aesthetikai méltatás; írta és felolvassa **Telescu György** gymn. VIII. o. t. 10. „Salamon“ **Vörösmartytól**; szavalja **Spiroch Lajos** gymn. VII. o. t. 11. „Pintyőke“ Idyll. Előadja az ifjusági zenekar.

— **Aradi szociálisták Nagyváradon.** A nagyváradai esküdtársak — mint levelünk írja — december hó 19-én veszi tárgyalás alá ifj. **Kintzig Lajos** és társainak bűnügyét, kiket szociáldemokrata közlemények közzététele terhel.

— **Városi erény-díj.** A főkapitányi hivatal szokásához híven, kiützte már a folyó évre is a törvényhatóság által megszavazott 200 frtos erény díjat a jó erkölcsű és férjhezmenendő cselédányok kiházasítására. Feltehetőleg 18–32 évesek pályázhatnak e díjra. Megkivántatik, hogy legalább is három évig egy helyben szolgáljon az illető.

— **Lukácsiu beteg.** **Lukácsiu László** dr. „a nagy román mártír“ beteg n fekszik a szegedi államfogházban. Ischiában szenved, mely oly erős fájdalmakat okoz neki, hogy napok óta mozogni sem bír ágyában; hogy hosszabb-rövidebb ideig nyugalmában, az orvosok morfiuminjekciókat rendeltek neki.

— **A megvásárolt Apponyi.** **Békés-Csabáról** jelenti tudósítónk, hogy a városi közgyűlés elvbén kimondta, hogy megveszi **Apponyi Antal** gróf gerendási a szent-miklósi

3500 holdas birtokát s azt farmrendszer szerint kiadja a vagyontalan népnek. A város a szocializmus orvosságát látja e vételben s az állam támogatását reméli. Azt szándékozzák, hogy a vidék munkás népét telepítik ide. A vétel lebonyolítására bizottságot küldöttek.

— **Gyöngéd férj.** **Killich György** szemlaki tanyai lakós — írja levelünk — valami osekélyesség miatt feleségével összeveszván, azt lelövessel fenyegette. A megrémült asszony a legközelebb levő tanyába menekült, hová a férj is követte töltött fegyverével, s a feleségének kiadatását követelte, a mi azonban nem történt, hanem megtörtént az, hogy a brutális férjet a csendőrség vette oltalmába.

— **Orvos-választás.** **Biglio Béla** dr. battonyai orvost **Mező-Bárdra** (Erdély) városi orvossá választották meg. Elutazása előtt a népszerű orvos tiszteletére bucsulakomát rendeztek a battonyiaiak.

— **Kaczagó amor.** A rendőrbiztos szobája előtt gyanús csattanás hallatszik s a nyitott ajtón egy piros ábrásat, sirórivó síheder bukott be. Utána csammog a gondos mamája, aki legtermetesebb kofaasszony a városban.

— **Tessék megbotostatni az én gasember fiamat.**

— **Miért nénemasszony — kedélyeskedik a hivatalos hang.**

— **Keszkenőt vett a szeretőjének,** pedig még csak tizenhatodféleves a semmirekellő.

— **Azért mégis én kötöm be a fejét a Julcsának — szokogott a gyerek — ha szerencsésen eltemetjük a második urát is,** aki most influenzában nyavalyaskodik.

— **Bőriparosok értekezlete.** Az aradi ipar-területbe bekebelezett bőriparosok vasárnap délután értekezletet tartottak, melyen határozatba ment, hogy egy bőripari raktárszövetkezetet fognak létesíteni. A szövetség, melynek létesülése igenis kívánatos, egyelőre 500 db. egyenkint 25 frtos részjeggyel fog alakítani úgy, hogy a részjegyeket az aláírók legalább havi 1 forintot részletekben fizethetik be.

— **A havasi király kincse.** Szenzációs csendőri nyomozás színhelye ma reggel óta Felső-Vidra, havasi község, **Jánku** Ábrahám-nak, a forradalmi időkben ismert oláh vezérnek a szülőfaluja. A „havasi király“ udvarában ismeretlen egyének nagy doboz vert aranyat ástak ki a földből, a melyet legott eltűntettek. Korpuz deliktiként azonban ott maradt tiz darab arany, a melyet nyilván elhullatnaks a mely a kincstalálók távozásának irányát is pontosan jelezte. A kincstalálók munkáját ugyanazon a **Jánku-féle** jószágban, a hol a tavalyi kincset találták, hatalmas gödör jelzi az elhullatott aranypénzeket kívül. A gödör egy hullott darab tőven van, és másfél méter mélységű. Ugy kell lenni, hogy **Jánku Ábrahám**, a ki rablócsordáinak zsákmányaiból mindig kivette a maga részét, ezt a vén bodzafát szemelte ki arra, hogy eláított kincsei egyrészenek a helyét jelezze. Azt a tiz darab aranyat, a mi a kincstalálók prédájából hátramaradt, részben a gödör környékén, részben valamivel odébb találták meg. Nagyon le volt taposva a föld a gödör közelében és az aranyak a letaposott talaj felületén heverték. Az aranyak 1847–48-ból valók, tehát alig egy-két évek lehetnek akkor, amikor **Jánku** elásta. 1848-nál későbből aranypénz nincs a lelet otthagyt részében, ami arra mutat, hogy az elásás 1848. végén vagy 1849. folyamán történt meg. Találtak a gödör mellett az aranypénzeket kivüleg nagy kiterjedésű rozadatte pléhdobozt is. A doboznak csaknem rozadaszertivé vált az idők folyamán keresztül a feneke meg az oldala s a rengeteg súlyu aranyat jóformán a föld tartotta össze. Ahhoz értők számaritása szerint a dobozban hatnyoloz ezer darab vert aranyat találtak. Egész vidéken nagy feltűnést keltett az újabb kincstalálás híre s özőnével járnak ide más falvakból is az emberek, hogy a kincselet színhelyén körülnézzenek. Ez által lett figyelmessé téve az esetre a csendőrség is, amely most a kincstolvajokat nyomozza s a megindított ásatásokat ellenőrzi. Az eset következtében nyanyis most már felássák az egész **Jánku-féle** jószágot, hogy ami kincs még benne van, ne jusson illetéktelen kincskeresők kezére. Az ásatásokat ünnepnapokra való tekintet nélkül éjjel-nappal megszakítás nélkül folytatják.

most az a kérdés, hogy mit csináljon például Leszkay nyáron „Madame Sans Gêne”-nel, ha Dobók a télen egész kedélyesen bemutatják azt a „Rózsabokor” vendéglő füstös éttermeiben. Nem röstellik a nagyváradiak egy sok költséggel fenntartott elsőrangú színtársulat létrehozását veszélyeztetni egy Thespis kordélyán beránduló téli társulatért. Nagyvárad, midőn Leszkay András színigazgatót lekötötte a nyári szezóra, olyan kötelezettséget vállalt el, melynek legalább is illik megfelelni.

TÁVIRATOK.

Királyi adomány.

Róma, november 19. (Saj. tud. táv.) A király a messinai és rogiai di calabriai földrengés-sújtottak segélyezésére 20—20 ezer frankot küldött.

Meghalt hírlapíró.

Páris, november 19. (Saj. tud. táv.) Magnard, a „Figaro” főszerkesztője, meghalt.

A czár temetése.

Pétevár, nov. 19. (Saj. tud. távirata.) A temetés d. e. fél 11-kor kezdődött. A Péter-Pál templom megható képet nyújtott. A czár tetemét délután egy órakor helyezték örök nyugalomra ágyudörges és sortüzelés között. Az összes templomok harangzúgása közt a koporsót Miklós czár és a nagyhercegek vitték a sírboltba, hová a külföldi fejedelmi személyiségek követtek.

Páris, november 16. (Saj. tud. táv.) A czár temetése alkalmából gyászistentiszteletet tartottak az orosz templomban, az orosz nagykövetség, a pápai nunczius, a németországi, ausztriai és magyarországi, valamint a többi nagyhatalmak jelenlétében. Casimir Perier diszkocsin érkezett meg. A csapatok katonai tisztelgessel fogadták. 101 ágyulövés dördült el. A középületeken sok gyászszalagos francia- és olasz zászlók lengtek.

Pétevár, november 19. (Saj. tud. táv.) Az özvegy czárné tegnap az Anicskapatóba a vártemplomba kocsizott. A nép körülfogta a kocsit, s előtte térdre borult. A kocsinak meg kellett állnia. A rendőrök odasiettek, de a czárné intett nekik, hogy ne bántsák a népet. Minden felé köszönetet intett és megvárta, míg a nép utatt nyitott.

Pétevár, november 19. (Saj. tud. táv.) Giers külügyminiszter és Nannovsky hadügyminiszter beadták lemondásukat.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

Gyenes és Balog közlése jelentése. — Budapest, november 19.

Gabona árfolyamok: Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv gyenge volt, ennek daczára az árúzetlet megszilárdult. Elkelt 5000 mm. jól tartott napirakon:

	mmázsa	kg gramm	frt
Tiszavidéki	200	82.	6.80
"	100	81.	6.85
"	200	81.	6.80
"	300	80.	6.75
"	300	78.	6.60
Pestvidéki	200	82.	6.80
"	400	81.	6.80
"	500	80.	6.80
"	500	80.	6.70
"	200	80.	6.70
"	300	80.	6.85
Bácskai	1000	80.	6.85
"	200	79.	6.75
Bajai	1500	78.	6.52 ¹ / ₂
Dunai	2500	78.	6.50
Felső-tiszai	200	88.	6.85
"	500	80.	6.85
Zab	200	8.—	6.—
"	300	5.92 ¹ / ₂	
"	100	5.90	
"	500	6.65	
Rozs	600	5.57 ¹ / ₂	

Határ időzlet: Amerikából tegnap valamivel szilárdabb árfolyamokat jelentettek, mire a mi tőzsdénken árpa szilárdan indult s igen élénk üzletmenet mellett szilárdan zárult is. Tengeri szintén szilárdan indult és élénk vásárlási kedv következtében még 1—2 krral emelkedett. Zab és rozs szintén szilárdabbak.

Zárul 11 órakor

Buza márczius—április 1894	7.14—7.16
Buza szeptember—október 1894	6.79—6.80
Tengeri május—június 1894	5.78—5.80
Tengeri őszre	6.18—6.15
Zab márczius—április 1894	6.45—6.55
Zab őszre	6.07—6.09
Káposztarepese	11.20—11.25

Külföld: New-York: búzára ¹/₈—¹/₄, tengerire ¹/₈—szilárdabb, Chicago: búzára ¹/₈—¹/₈, tengerire —¹/₈ szilárdabb, Páris oszandes, London üzlettelen, Liverpool szilárd.

Értéktőzsde: A tegnapi igen lanyha magánforgalom következtében ma is igen lanyhán indult az árfolyam, míg később vásárlási kedvre ugy nemzetközi, mint helyi papírok megszilárdultak.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	391.—
Magyar hitelrészvény	489.—
Osztrák államvasut	271.—
Rima-Muranyi	889.—
Déli vasut	108.—

Szeszűzlet.

— November 19. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyoma essz 52.50 kicsinyben 53.— hordó nélkül per 100 liter % beleszert. 56 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 19. d. u. 5 óra.

Áru	Ár	100 kg. ár	
		frtól	frtig
Buza bányási új	6.55	6.80	
Buza tiszavidéki	6.60	6.85	
Buza pestvidéki	6.55	6.80	
Buza fejérmegyei	6.55	6.80	
Buza bácskai	6.65	6.90	
Roze új, I-ső rendű	5.35	5.40	
Roze új, II-od rendű	5.30	5.35	
Arpa takarmány	5.80	6.15	
Arpa égetni való	6.40	7.15	
Arpa sörfőzdei	7.25	8.50	
Zab	5.95	6.25	
Tengeri bányási	5.45	5.55	
Tengeri másnévű	—	—	
Káposzta-repese bányási	9.30	9.70	
Köles	5.90	6.40	
Buza szept.-okt.	7.14	7.15	
Buza márcz.-ápr.	6.79	6.81	
Buza máj.-jun.	—	—	
Rozs szept.-okt	—	—	
Tengeri jul.-aug.	—	—	
Tengeri aug.-szept.	—	—	
Tengeri októberre	—	—	
Zab márcz.-ápr.	6.07	6.09	
Zab szept.-okt.	—	—	
Káposzta-repese aug.-szept. 1894.	11.20	11.25	

VIZJELZÉS.

1894. évi november hó 19-én reggel 8 órakor észlelt viszállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérőzn.

Észlelési állomás	Hőmérséklet	Időjárás	Viszállás	
			csztimétr.	hőmétségt.
Branyicska	+ 1°	felhős	— 46	—
Arad	+ 6°	borult	— 126	—
Makó	+ 5°	felhős	— 24	—
Beged	+ 3°	derült	+ 0.99	—
Gyoma	—	—	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és viszállásokat jelzi. A — jel a 0 alatti hőmérsék és viszállásokat jelzi. Arad, 1894. november 19.

A m. kir. felyamnéraóki hivatal.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. november 19.

Magyar aranyjárdék ⁴ / ₁₀	128.—
Magyar koronajárdék ⁴ / ₁₀	97.40
Magyar arany ⁴ / ₁₀	128.—
Magyar ezüst ⁴ / ₁₀	101.75
Magyar keleti vasut 1878.	125.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.25
Magyar italmegváltási kötvény	100.85
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyerevény-sorsjegy kölcsön	159.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	143.50

Osztrák papírjárdék	99.75
Osztrák járdék ezüst	99.75
Osztrák járdék arany	124.75
Korona járdék	100.—
1860-ki államsorsjegyek	156.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1045.—
Magyar hitelbank részvény	490.—
Osztrák hitelintézet részvény	391.50
Osztrák-magyar államvasut	884.—
20 frankos arany (Napoleon)	9.94
Német birodalmi márka	61.20
London	124.85
Páris	49.75

LEGTÜNETI ÉSZLELETEK.

Hó és nap	Légnyomás milliméterekben		Hőmérséklet C°	
	legmagasb	legalantabb	legmagasb	legalantabb
Nov. 10	762.8	762.1	12.4	2.4
" 11	61.0	58.1	15.5	1.8
" 12	6.3	63.2	13.0	5.0
" 13	65.2	64.0	16.1	4.2
" 14	65.7	63.5	15.7	6.5
" 15	66.2	63.5	17.1	6.0
" 16	70.4	67.7	15.5	5.5

Hó és nap	Szél iránya	Szállás	Felhőzet általában	Csup. mm	Észrevétel
" 11	D.	6	félborult	9.7	6 jel esett
" 12	DK.	3	derült	—	—
" 13	DK.	6	félderült	—	—
" 14	DK.	5	félderült	—	—
" 15	K.	5	derült	—	—
" 16	K.	4	derült	—	—

POSGAY LAJOS dr.

Aradvarosi

Evadberlet 49. szám.

színház.

Havibérlet 9. szám.

Diszelódás,

Csiky Gergely halála évfordulójának emlékeztetőre.

Kedden, 1894. november 20-án

Öröktörvény.

Szinm 3 felvonásban. Irta: Csiky Gergely.

SZEMÉLYEK:

Orláthi György, törvénytörési elnök	Gál Gyula.
Anna, neje	Tolnainó.
Sylvia, leánya	Kaczer Nina.
Judith, leánya	Novák Irén.
Marozel Samu, amerikai	Foris Pista.
Bella, neje	Lubrinó J.
Szentgróti irnok Orláthi irodájában	Balassa J.
Alberti Vilmos, földbirtokos	Szendrei M.
Mányi Gusztáv	Fnyvessi E.
Rozgai Endre	Bihari A.
Egyed Lajos, aljegyző	Sólyom L.
Róza, s obaleány	Körösi J.

Kezdet 7 órakor.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Nyilvános köszönet.

Alólirottak szívünk mélyéből mondunk forró köszönetet e helyen is mindazon tisztelt barátainknak, ismerőseinknek, továbbá mindama egyesületeknek, akik istenben megboldogult Schwarcz Zsigmond temetésén megjelentek a részvételükkel fájdalmunkat enyhítették.

Különösen köszönetet mondunk Krausz Jónás rabbi helyettes, Bing Vilmos hitközségi elnök, Kohn S. N., Rosenberg Lipót főjegyző és Neumann Armin iskolaigazgató uraknak vigasztaló megemlékezésükért, valamint az izraelita kiházasító egyelet, az első aradi betegsegélyző és temetkezési egyelet, a Chebra Kadischa, aradi izr. árvaház, aradi izr. hitközség, aradi polg. jótékony egyelet, az izr. komagylet és a Concordia-egyesület tek. elnökségének és tagjainak a temetésen való megjelenésért.

Arad, 1894. nov. 19.

A gyászoló család.

* Az ezen rovat alatt közzétettéért nem vállal felelősséget a szerk.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy az 1894., 1895. és 1896. évekre megállapított dohánybevéltési árakat és az osztályozási szabályokat tartalmazó részletes hirdetmény a városház kapuján kifüggesztve bármikor megtekinthető.
Arad, 1894. október 27.

A városi tanács.

A borosjenői uradalomban egy

főgépészi állás

600 frt évi javadalmazással és lakással január 1-én betöltendő. Pályázati kérvények a **Központ**hoz **Apatelekre** intézendők.

2437/1894. pm.

Hirdetmény.

Az aradi 13 vértanu emlékszóbra vasrácskerítésének terveire beérkezett pályázatra bocsátott 17. pályamunkát a városház emeleti kistermében folyó hó 21-től 23-ig közszemlére kiteszem, hol azokat az érdeklődők a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Arad, 1894. évi november hó 18.

Salacz Gyula

kir. tanácsos, polgármester.

Jegyzői irnok.

Egy vizsgázott jegyzői irnok alkalmazást nyerhet **f. évi december hó 1-től** Aradmegye Buttyin községi jegyzői hivatalban.

Az évi fizetés 200 ft, mellékjövedelem 100 frt, mosás és ágyneműn kívül teljes ellátás.

Buttyin, 1894. évi november 16-án.

Popeszkú Izidor
községi jegyző.

M. k. államvasutak. Üzletvezetőség Debreczenben.

30563/1894. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Nagy Károly állomásán 1895. évi márczius 31-én a vasúti vendéglő bérelte lejár; ugyanazon időponttól számítandó három évi időtartamra ezen vendéglő béreltére ezennel zárt ajánlati tárgyalás hirdetetik.

Az 50 kros bélyeggel és »Ajánlat a m. kir. államvasutak Nagy Károly állomásán levő vendéglő üzlet béreltére« felirattal ellátott, nemkülönben a kellő okmányokkal felszerelt, borítékba zárt és lepecsételt ajánlatok 1895. évi január hó 2-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján térti vevénnyel nyújtandók be; ugyanazon időpontig bánatpénz fejében pedig 200 azaz kétszáz o. é. frt készpénzben küldendő be — függetlenül az ajánlattól — a debreczeni üzletvezetőség gyűjtőpénztárába posta útján jelen pályázati hirdetmény számára való hivatkozással.

A vendéglő béreltére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség III. (forg. és keresk.) osztályában (Hungária-kávéház épület II. em. 12. ajtó) a hivatalos órák tartama alatt (d. e. 8—12 és d. u. 2—4 óráig) megtekinthetők, mirt is az ajánlattevőktől feltételeztetik, hogy azokat ismerik és magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége fenntartja magának azon jogot, hogy a pályázók közül — tekintet nélkül a felajánlott béreltösszeg nagyságára — szabadon választhasson.

Debreczen, 1894. október hó 1-én.

Az üzletvezetőség.

Legfinomabb csemege- és fűszer-üzlet.

Valódi orvosi tekintélyek által kitűnőnek elismert

ménesi fehér asszu-bort

7/10 literes palaczkokban

1 forintért

ajánl és tisztaságáért kezeskedik

ÉLES ÁRMIN

fűszer- és csemege-
kereskedő

Aradon.

Valódi francia pezsgő, cognac, tea, rum, prágai sódar, sajtok.

Dreher Antal kőbányai serfőzdéjének főraktára.

20744/1894.

3-3

Hirdetmény.

A nagymélt. földművelésügyi m. kir. miniszter ur 59434/94. sz. a kibocsátott rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy Franciaországban a szőlőnek egy újabb veszedelmes betegsége, a gommose bacillaira lépett fel, minél fogva szőlővesszőket sem Franciaországból, a külföldről általában, sem pedig Horváth-Szlavonországból behozatni a nagymélt. földművelésügyi miniszter ur engedélye nélkül nem lehet, mert ha a magas engedély nélkül hozatnék be a szőlő vessző, nem csak a vessző fog megsemmisülni, de azon felül a megrendelő, továbbító és szállító is meg fog büntettetni,

Arad, 1894. október 10.

A városi tanács.

Arad sz. kir. város kap. hivatalától.

15315/1894. sz.

Körözés.

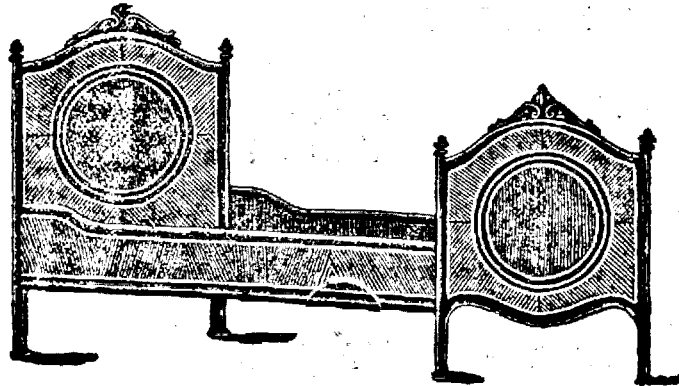
Folyó hó 3-án az aradi országos vásártéren egy 4—5 hónapos fekete szőrű csillagos homlokú kancza csikó találtatott bitangóságban.

A csikó tulajdonosa köröztetik azzal, hogy a mennyiben annak átvétele végett az aradi kapitányi hivatalnál f. hó 22-éig nem jelentkezik, az mint gazdátlan nyilvános árverésen eladatni fog.

Arad 1894. évi november 8-án.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Vasbutorgyár Aradon, hal-tér 4. sz.

A midőn a nagyérdemű közönség szives pártfogásáért köszönetet mondok, melyben új iparágamat részesítette, vagyok oly bátor az őszi és téli időnyre gyártmányaimat legjobban ajánlani, és pedig: **vaságyak, asztalok, gyermekágyak, fatartók, mozdószekrények, gyermekkocsik, ágybetétek**, a legdiszesebb kivitelben.

Kályha ellenzőim

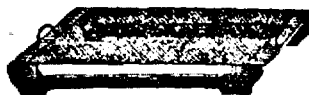
izléses kivitelben **minden versenyt felülmulják**, és ár tekintetében is a legolcsóbbak, miert is kérem a n. é. közönség szives pártfogását. Vasbutor javítások, újjáfényezése és festése elfogadtatik.

Teljes tisztelettel

FLEISCHER ADOLF,
Arad, hal-tér 4-ik sz.

804.

Atzél sodrony-ágybetétek

minden mértékre készülnek.

1894.

ŐSZ.

1894.

NEUMANN

férfi-, fiu- és gyermek-ruha áruháza
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 9. SZÁM.

Telefon 238. sz.

Szabott árak.

1845. ALAPITTATOTT 1845.

RAKTÁRAK:

Bécs, Máriahilferstrasse 35-ik szám.

Bécs, Kärnthnerstrasse 31-ik szám.

Arad.
Debreczen.
Ujvidék.
Nisch.

Nagyvárad.
Temesvár.
Fiume.
Laibach.

Eszék.
Zágráb.
Szófia.
Becskekerek.

Pancsova.
Belgrad.
Szerajevo.
Szilisztria.

Merán.

Trieszt.

Szabott árak.

Szabott árak.

Alapított 1875-ben.

Stern M. A.

238. sz.

kizárólagos női confection áruháza.

Legnagyobb raktár

Arad és vidékén.

Dús választék

minden e szakmába vágó

ezikkekben

lehető jutányos árak mellett.

Alapított 1875-ben.

